

Kayıp Kütüphaneler

**ANTİKİTEDEN GÜNÜMÜZE YOK OLAN KOLEKSİYONLAR
DERLEYEN: JAMES RAVEN, ÇEVİRMEN: DİLEK CENKÇİLER**

Elektrik-Elektronik Yüksek Mühendisi **Özgür COŞAR**
EMO Ankara Şubesi Yayın Kurulu Üyesi
ozgur.cosar@emo.org.tr

Bileşim Yayınevi tarafından Ekim 2006 tarihinde yayınlanan ilginç bir derleme Kayıp Kütüphaneler. Eski Mezopotamya'dan, Irak'ın işgali sırasında yağmalanan Bağdat kütüphanesine, Aristo'nun "gezgin" kütüphanesinden Tibet kütüphanelerine uzanan geniş zaman ve mekanlarda kayıp koleksiyonlara dair ilginç bilgiler barındırıyor kitap. James Raven, Essex Üniversitesi'nde Modern İngiliz Tarihi profesörü olarak çalışan bir bilim adamı. Kayıp Kütüphaneler'in girişine yazdığı 'Kayıpların Yarattığı Sarsıntı' başlıklı makalesi, kitabın kısa bir özeti niteliğinde. Kitaptaki diğer makaleler, konularının uzmanı bilim insanları tarafından yazılmış. Kitabın çevirmeni, Şubemizin de üyesi olan, bir meslektaşımız: Dilek Cenkçiler. Yıllarca çeşitli görevlerde çalıştığı TRT'den emekli olduktan sonra başladığı çevirmenlikte de mesleğindeki başarısını tekrarlayacağını işaretini veriyor bu kitap ile.

Kitapların kaybı, aslında insanlığın ortak belleğinin kaybı bir yerde. Tarihe bakıldığında bu kayıplar, sadece yağmalamalarla olmamış. Yeterli önlemleri almadan saklanmış kitaplar bir süre sonra kullanılamaz

hale gelmiş. Bir başka kayıp nedeni ise kötü endeksleme. Kütüphanenin içeriği düzgün tutulmadığı için arandığında bulunamayan kitapların, fiziksel olarak var olmalarının pek bir anlamı kalmamış. Kitaptaki örneklerin birisi ise oldukça şaşırtıcı:

"Mart 2001'de, Avustralya'daki en büyük üniversitelerden biri olan Batı Sidney Üniversitesi, üniversite "saklama giderlerini karşılayamadığı için" antika baskılar dahil 10,000 kitabın, bir kriket sahasının yanındaki arsaya gömüldüğünü itiraf etmiştir."

Kütüphane yağmalamalarının günümüzde de hâlâ sürüyor olması deşet verici. Kitabın ilk sayfasından bir alıntı oldukça düşündürücü:

"2003 yılının Nisan'ında Amerikan ve İngiliz kuvvetlerinin Irak'a yaptığı saldırı, sadece binlerce sivil ve askerin hayatına mâl olmakla kalmamış, aynı zamanda, ülkenin maddi mirasının büyük bir bölümünün yıkılışı ile ilgili detaylı raporların da ortaya çıkmasına neden olmuştur. Amerikan birliklerinin Bağdat'a girmesinden hemen sonraki 48 saat içinde, Ulusal Kütüphane ile Dini Bağışlar Bakanlığı'ndaki kütüphanenin enkaz haline geldiği ve

yağmacıların Ulusal Müze'de bulunan 170,000'den fazla eseri kaçırdığı iddiaları ortaya çıktı. Musul'daki Üniversite Kütüphanesi ise tamamen yıkılmıştı."

Kitabın çevirmeni Dilek Cenkçiler'in yorumu fazla söze gerek bırakmıyor:

"Kayıp Kütüphaneler, kitapları korumak ve hak ettikleri değeri vermek için ibret alınması gereken bir çok olay içerdiğinden, belki yıllara örnek olur. Zira kitap demek, tarih demektir ve tarih yok edilemez, edilmemelidir..."

